

Motion till riksdagen 2009/10:N7

av **Tomas Eneroth m.fl. (s, v, mp)**
med anledning av prop. 2009/10:54

Förändrad ägarstruktur i Aktiebolaget Svensk Bilprovning, m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens proposition.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Bilprovningen i uppdrag att förbättra service och tillgänglighet.

Motivering

Regeringen vill dels ge Bilprovningen ett ändrat uppdrag med anledning av de tidigare förslagen om en avreglering av fordonsbesiktningen i Sverige, dels få ett öppet mandat att sälja ut statens andel av företaget på det sätt som man finner lämpligt.

Ägandet efter en avreglering av marknaden har inte utretts. Ägandefrågan berördes över huvud taget inte i förarbetena till regeringens proposition 2009/10:32 ”Fordonsbesiktning”, trots att den konsultrapport (dnr N2009/319/TR) som låg till grund för den propositionen uttryckligen rekommenderade en utredning om ägarfrågan. Detta är särskilt allvarligt mot bakgrund av att regeringen själv konstaterar att ”ägarstrukturen kan påverka marknadsreformens framgång”. Regeringens tillvägagångssätt i denna fråga påminner alltför väl om den nu pågående och illa förberedda utförsäljningen av apoteken. Även när det gäller fordonsbesiktning och Bilprovningen AB sätter regeringen ideologin framför ansvaret att på ett ansvarsfullt och långsiktigt sätt förvalta svenska folkets tillgångar. Vi avvisade regeringens proposition 2009/10:32 om avreglering av fordonsbesiktningen och avvisar nu också proposition 2009/10:54 av samma skäl. För föreliggande proposition

Fel! Okänt namn på

2009/10:32 tillkommer dock dessutom regeringens undermåliga beredning av ärendet som ett tungt vägande argument för avslag på propositionen.

I stället för den avreglering och utförsäljning som regeringen nu föreslår vill vi se en striktare styrning av Bilprovningen i syfte att öka tillgängligheten genom bl.a. generösare öppettider och förbättrad service. Detta bör åläggas bolaget genom justeringar av bolagsordningen vid nästa bolagsstämma.

Bilprovningens verksamhet

Sverige har i dag ett väl fungerande system för fordonsbesiktning. Systemet är effektivt och kunderna är nöjda. I Bilprovningens enkät från den 31 augusti 2009 uppgav 94 % av kunderna att de var nöjda med sitt besök på provstationen. Dagens system för fordonsbesiktning är självfinansierande och behöver inte gå med vinst. Svensk fordonsbesiktning håller också god kvalitet som står sig väl i en europeisk jämförelse. Produktiviteten är hög, pålitligheten god och prisnivån till konsumenten hör till genomsnittet i Europa.¹ I dag är det en väldigt liten andel av trafikolyckorna i Sverige som orsakas av fel i fordonet. En viktig orsak till detta är den väl fungerande fordonsbesiktningen.

I Finland har avregleringen lett till att priserna stigit från 17 euro utan moms 1994 till cirka 46 euro inklusive moms år 2007², en ökning med 270 %. Prisökningen beror utöver införandet av moms på 22 % i samband med avregleringen till stor del på dålig priskonkurrens och sämre effektivitet. Två aktörer har 80 % av marknaden och utnyttjandegraden har minskat i takt med att antalet stationer har ökat.

I Finland har underkännandegraden dessutom stigit sedan avregleringen, från 19 % till 28 % år 2006, vilket riktar ljuset mot det också i det svenska förslaget problematiska förhållandet att bilverkstäder som ges tillstånd att utfärda besiktning får dubbla uppgifter. Basverksamheten med att reparera och underhålla fordon kompletteras med uppgiften att kontrollera fordon och ställa krav på reparationer. Detta innebär naturligtvis en risk för missbruk.

Regeringen konstaterar själv i sin tidigare proposition om fordonsbesiktningen att effektiviteten beräknas minska med 25 %³ i samband med den svenska avregleringen. Regeringen bedömer också att priserna kommer att stiga för privatpersoner. Dessutom konstateras på sidan 9 i regeringens proposition att ”avgifterna för verksamhet som utförs med stöd av fordonslagen (2002:574) fastställs av staten genom Transportstyrelsen efter samråd med Ekonomistyrningsverket på förslag av Bilprovningen. Bilprovningens förslag till avgiftsättning ska baseras på bolagets självkostnader. Avgifterna ska vara enhetliga i hela landet. Avgifterna har varit oförändrade sedan 2002 och är bland de lägsta i Europa”. De höjda priserna motiverar regeringen med att tillgänglighet och service samtidigt väntas bli bättre. Dock är det i båda regeringens propositioner oklart vad dessa förhoppningar bygger på. Vad gäller

1 Regeringens proposition 2009/10:32 Fordonsbesiktning, s. 18.

2 Regeringens proposition 2009/10:32 Fordonsbesiktning, s. 26.

3 Regeringens proposition 2009/10:32 Fordonsbesiktning, s. 92.

Fel! Okänt namn på

tillgängligheten visar regeringens konsekvensanalyser dessutom att antalet stationer kommer att minska i glesbygd till följd av avregleringen.

Större avstånd till provstationerna i glesbygd

De nya provstationerna kommer i första hand att etablera sig där det finns stor lönsamhet, dvs. där det bor mycket folk. I Norrbotten och Västerbotten riskerar t.ex. antalet provstationer för tunga fordon, enligt regeringen själv, att minska med 2–5 stycken i varje län, medan antalet samtidigt kommer att öka i storstadsområdena.⁴ Många på landsbygden kommer därmed att få resa längre för att kunna besikta sin bil. Regeringen konstaterar samtidigt att det kan komma att ske en prisökning på stationer i glesbygd. Det vill säga sämre tillgänglighet till högre pris för bilägarna utanför tätorterna.

Som en kontrast mot de väntade effekterna till regeringens nuvarande förslag gäller i dag att Bilprovningen AB enligt bolagsordningen ska bedriva besiktningsverksamhet som medger god tillgänglighet i hela landet.⁵ Några förslag för att säkerställa en likvärdig service i hela landet efter avregleringen finns dock inte i någon av regeringens propositioner. Tillsammans med bl.a. avregleringen av apoteksmarknaden innebär regeringens politik att villkoren för att bo, arbeta och driva företag i glesbygd kraftigt försämrats under denna mandatperiod.

Sammantaget tyder det mesta på att regeringens förslag allvarligt kommer att försämra tillgången till fordonsbesiktning på landsbygden samt att priserna med stor sannolikhet kommer att öka i områden där utbudet är begränsat. Vi anser därför att riksdagen bör avslå regeringens proposition och i stället tillkännage för regeringen att Bilprovningens uppdrag bör förtydligas i syfte att förbättra service och tillgänglighet.

Stockholm den 16 november 2009

Tomas Eneroth (s)

Kent Persson (v)

Carina Adolfsson Elgestam (s)

Eva-Lena Jansson (s)

Börje Vestlund (s)

Krister Örnfjäder (s)

Per Bolund (mp)

Alf Eriksson (s)

Renée Jeryd (s)

Karin Åström (s)

⁴ Regeringens proposition 2009/10:32 Fordonsbesiktning, s. 91.

⁵ Regeringens proposition 2009/10:54, Förändrad ägarstruktur för Aktiebolaget Svensk Bilprovning m.m. s. 8.